

Shenjtori i ditës

E diel, 7 qershor 2020 – Shenjtori i ditës.

Pendikostia ose Pesëdhjetorja (Rrëshajet ose Rushajet), Zbritja e Shpirtit të Shenjtë.

Hierodëshmor Theodhoti. Dëshmoret Zinaida, Suzana, Esia, Valeria. Oshënar Anatoli.

– Pendikostia ose Pesëdhjetorja (Rrëshajet ose Rushajet), Zbritja e Shpirtit të Shenjtë.-

Në Dhiatën e Vjetër Pesëdhjetorja (Pentikostia) ishte festa që kremtohej pesëdhjetë ditë pas Pashkës. Ashtu siç Pashka kremton eksodin e Izraelitëve nga skllavëria e Egjiptit kështu edhe Pesëdhjetorja kremton dhënien e dhjetë urdhërimeve nga Perëndia Moisiut, në malin e Sinait.

Në Dhiatën e Re të Mesias, ngjarja e Pashkës merr një kuptim të ri, si kremtimi i vdekjes dhe ngjalljes së Krishtit, “eksodi” i njerëzve prej kësaj bote mëkatore në Mbretërinë e Perëndisë. Po, gjithashtu, në Dhiatën e Re, festa e Rushajeve (Pesëdhjetorja) është përmbushur dhe rinuar me ardhjen e “ligjit të ri”, zbritjes së Shpirtit të Shenjtë mbi nxënësit e Krishtit.

Kur erdhi dita e Rushajeve, ata ishin të gjithë bashkë, në një mendje të vetme, në të njëjtin vend. Dhe befasisht nga qielli erdhi një ushtimë, si ajo e një ere që fryn furishëm dhe e mbushi gjithë shtëpinë ku ata po rrinin. Dhe u dukën mbi ata gjuhë si prej zjarri, të cilat ndaheshin dhe qëndronin mbi secilin prej tyre. Edhe u mbushën të gjithë me Shpirtin e Shenjtë... (Veprat 2:1-4). Shpirti i Shenjtë, të cilin Krishti u kishte premtuar nxënësve të tij, erdhi ditën e Rushajeve (Joani 14:26, 15:26; Lluke 24:49; Veprat 1:5). Apostujt morën “fuqi prej së larti” dhe filluan të predikonin dhe të jepnin dëshmi për Jisun si Krishtin e ngjallur, Mbretin dhe Zotin. Tradicionalisht, ky moment është quajtur ditëlindja e Kishës.

Në shërbesat liturgjike të festës së Rushajeve, ardhja e Shpirtit të Shenjtë kremtohet bashkë me zbulesën e plotë të Trinisë Hyjnore: Atit, Birit dhe Shpirtit të Shenjtë. Plotësia e Hyjnisë u shfaq në ardhjen e Shpirtit tek njerëzit dhe himnet e Kishës e kremtojnë këtë shfaqje si veprën finale të vetëzbulesës dhe vetëadurimit të Perëndisë në botën e krijuar prej Tij. Për këtë arsye, e Diela e Rushajeve në Traditën Orthodhokse është quajtur gjithashtu, Dita e Trinisë së Shenjtë (Shën Trinisë). Shpesh, në këtë ditë, ikona e Trinisë së Shenjtë – veçanërisht ajo e tre figurave engjëjlore që iu shfaqën Abrahamit, stëratit të besës së krishterë – vendoset në qendër të Kishës. Gjithashtu, në këtë ditë përdoret edhe ikona e Rushajeve, e cila tregon gjuhët e zjarrit mbi Shën Marinë dhe Dymbëdhjetë Apostujt, prototipi origjinal i Kishës, të cilët janë ulur në unitet, duke rrethuar një imazh simbolik të “kozmosit”, botës.

Në Rushajet, ne kemi përmbushjen finale të misionit të Jisu Krishtit dhe fillimin e periudhës mesianike të Mbretërisë së Perëndisë, e cila është e pranishme mistikërisht në këtë botë në Kishën e Mesias. Për këtë arsye, dita e pesëdhjetë është fillimi i epokës që është tej kufijve të kësaj bote. Pesëdhjeta, është numri i përmbushjes së përfundimtare dhe qiellore, në traditën e devotshmërisë mistike Judeo-Kristiane: shtatë herë shtatë, plus një. Kështu, Pesëdhjetorja është një ditë

apokaliptike, që do të thotë dita e zbulesës finale. Ajo është quajtur gjithashtu një ditë eskatologjike, që do të thotë dita e mbarimit final dhe të përsosur (në greqisht eskaton do të thotë mbarim, fund). Sepse, kur do vijë Mesia dhe do të afrohet Dita e Zotit, inagurohen “ditët e fundit”, për të cilat “Perëndia deklaron: ...Unë do të derdh nga Fryma ime në çdo mish.” Kjo është një profeci e vjetër, së cilës Apostull Pietri i referohet në predikimin e parë të Kishës së krishterë, që u predikua të Dielën e parë të Rushajeve (Veprat 2:17; Joeli 2:28-32).

Duhet ta themi përsëri që festa e Rushajeve nuk është thjesht kremtimi i një ngjarjeje, që ndodhi shumë shekuj më parë. Ajo është kremtimi i çfarë duhet të ndodhë me ne në Kishë sot. Ne të gjithë kemi vdekur e jemi ngjallur me Mbretin-Mesia dhe të gjithë e kemi marrë Shpirtin e Tij të Tërëshenjtë. Ne jemi “tempujt e Shpirtit të Shenjtë”. Shpirti i Perëndisë banon ndër ne (Romanët 8; 1 Korinthianët 2-3; 2 Korinthianët 3; Galatianët 5; Efesianët 2-3). Ne, nëpërmjet anëtarësisë në Kishë, kemi marrë “vulën e dhuratës së Shpirtit të Shenjtë” në misterin e Miroshjes. Rushajet kanë ndodhur tek ne.

Mesha Hyjnore e Rushajeve na kujton pagëzimin tonë në Krishtin me vargjet nga Galatianët, të cilët përsëri zëvendësojnë Himnin Trishenjtor. Vargje të veçantë nga psalmet zëvendësojnë, gjithashtu, psalmet e zakonshëm të antifonëve të Meshës. Apostulli dhe Ungjilli na tregojnë ardhjen e Shpirtit tek njerëzit.

Shkurtorja flet për përmbysjen e Babelit, meqenëse tani Perëndia i bashkon kombet në unitetin e Shpirtit të Tij.

Përlëshorja shpall kapjen e tërë gjithësisë në rrjetën e Perëndisë, nëpërmjet veprës së Apostujve të frymëzuar.

Himnet “O Mbret Qiellor...” dhe “Pamë Dritën e Vërtetë...”, këndohen për herë të parë qysh prej Pashkës, duke e thirrur Shpirtin e Shenjtë “të vijë e të banojë ndër ne” dhe duke shpallur që “ne kemi marrë Shpirtin qiellor”.

Ndërtesa e Kishës është zbukuruar me lule dhe me gjethet e gjelbëra të verës, për të treguar se Fryma hyjnore e Perëndisë vjen të rinojë të gjithë krijimin si “Shpirti jetëbërës”.

Në hebraisht fjala Shpirt, frymë dhe erë është e njëjta fjalë, ruah.

I bekuar je, o Krisht Perëndia ynë, që i tregove peshkatarët të gjithurtë, duke iu dërguar Shpirtin e Shenjtë dhe me anën e tyre rrjetove tërë botën, o Njeridashës, lavdi më Ty! (Përlëshorja).

Kur i Larti zbriti dhe përzjeu gjuhët, i përndau kombet. Por, kur dërgoi gjuhët e zjarra, të gjithë i thirri në bashkim. Prandaj, me një zë, ne lavdërojmë Shpirtin e Tërëshenjtë (Shkurtorja).

Mbrëmësorja e Madhe e mbrëmjes së Rushajeve përmban tre lutje të gjata, në të cilat besnikët bien në gjunjë për të parën herë qysh prej Pashkëve.

E Hëna mbas Rushajeve, në Kishën Orthodhokse është festa e Shpirtit të Shenjtë dhe e Diela mbas Rushajeve është e festa e Gjithë Shenjtorëve.

Kjo është pasojë logjike e Liturgjisë, meqenëse ardhja e Shpirtit të Shenjtë përmbushet në njerëzit me anë të bërjes së tyre shenjtorë dhe ky është qëllimi i krijimit dhe i shpëtimit të botës. “Kështu thotë Zoti: Shenjtërohuni, pra dhe jini të shenjtë, sepse unë Perëndia juaj jam i shenjtë” (Levitiku 11:44-45; 1 Pietri 1:15-16).

* * * *

- Hierodëshmor Theodhoti -

U martirizua në vendin e tij Ankara, Azia e Vogël, ka gjasa gjatë perandorisë së Dioklecianit (284-305). Ishte shpresëtar, i martuar. Merrej me tregti drithërash dhe njëkohësisht bukëpjekës. Shpeshherë u shpërndante bukë të varfërve dhe të burgosurve të krishterë, të cilët i inkurajonte në besim. Kur arkondi spërkati ushqimet me verë nga flijime idhujsh, që të “ndoteshin” të gjithë, ai i furnizoi me bukë besimtarët dhe ata nuk u njollosën. Ai e kishte kthyer dyqanin në sallë mbledhjesh.

Njëherë gjeti në burg dhe hallën e vet, Tekusën, bashkë me 7 virgjëresha vendëse, Aleksandrinën (ose Aleksandrën), Klaudian, Fainen, Efrasinën, Matronën, Julian dhe Theodhotën (festohen më 18 maj). Meqenëse nuk u bënë flijime idhujve, i dorëzuan tek ushtarët që t’i çnderoheshin, por i shpëtoi ndihma hyjnore. Ato i hodhën në liqenin që ndodhej aty pranë të lidhura me gurë në qafë ku edhe dhanë shpirt. Tirani i pamëshirshëm urdhëroi që të mos varroseshin lipsanet e shenjta. Por shenjti i mbledhi bashkë me të krishterë të tjerë dhe i varrosi. Shenjtin e tradhtuan dhe e kapën. E rrahën egërsisht, e varën, e çorën, i hodhën në plagë uthull e kripë dhe më në fund ia prenë kokën. Lipsanet e nderuara të grave i zhvarrosën dhe i dogjën.

Titulli i sinaksarit më 18 maj flet për 7 vajza, por në tekst shkruhen 8. Pra, u supozua se Tekusa nuk është emër. Por mbiemër që do të thotë lindësja (e 7 virgjëreshave). Ekziston mundësia për një tjetër Efrasi martire që pason në sinaksar, e cila u mbyt gjithashtu, u fut gabimisht në grupin e 7 virgjëreshave, saqë u bënë 8; në një rast të tillë edhe Tekusa ishte e virgjër. Për shën Efrasinën, të dytën, nuk disponojmë të dhëna të tjera.

Gjithashtu, më 20 mars nderohen 7 martire virgjëresha në Amison (Azia e Vogël), Aleksandria, Klaudia, Efrasia, Matrona, Juliana, Efimia dhe Theodhosa (Theodhora).

Megjithëse emrat ngjajnë shumë, duket se janë persona të tjerë, meqë ndryshon vendi, torturimi dhe mbarimi i tyre. Shën Theodhoti kremtohet përsëri më 18 maj së bashku me atletet e Krishtit, të cilat ai i varrosi.

